

ΕΠΙΘΕΤΑ

Επίθετα λέγονται οι λέξεις οι οποίες φανερώνουν κάποια χαρακτηριστικά ή ιδιότητες, κ.λ.π., του ουσιαστικού του οποίου προηγούνται ή το ακολουθούν.

(Π.χ. Ο καλός^(επίθετο) μαθητής^(ουσιαστικό) ή Ο μαθητής^(ουσιαστικό) είναι καλός^(επίθετο)).

Προσοχή: Τα επίθετα στις προτάσεις δεν μπορούν να σταθούν μόνα τους, χωρίς ουσιαστικό, ενώ αντίθετα τα ουσιαστικά μπορούν.

Έχουν τρία γένη, (αρσενικό θηλυκό, ουδέτερο), αριθμούς και πτώσεις, όπως και τα ουσιαστικά, κλίνονται όπως αυτά και παίρνουν το γένος, τον αριθμό και την πτώση του ουσιαστικού, στο οποίο αναφέρονται ή το προσδιορίζουν.

Π.χ. Η τρίγωνη πινακίδα (δείχνει το σχήμα της πινακίδας) Ο
 άσπρος κύκνος (δείχνει το χρώμα του κύκνου). Η
 στοργική μάνα (δείχνει το χαρακτήρα της μάνας). Το ακριβό
 παλτό (δείχνει την αξία του παλτού).

ΑΣΚΗΣΗ.

Να κλίνετε τα επίθετα **όμορφος, πλούσιος** και στα τρία γένη τους.

		ΕΝΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
		Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο	
Ονομαστική		όμορφος			
Γενική					
Αιτιατική					
Κλητική			-		

		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
		Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο	
Ονομαστική					
Γενική					
Αιτιατική					
Κλητική					

		ΕΝΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
		Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο	
Ονομαστική		πλούσιος			
Γενική					
Αιτιατική					
Κλητική					

		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
		Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο	
Ονομαστική					
Γενική					
Αιτιατική					
Κλητική					

ΟΝΟΜΑ

ΑΣΚΗΣΗ.

Να κλίνεις τα επίθετα: **καλός, δυνατός, ωραίος**, και στα τρία γένη τους.

ΕΝΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική	καλός		το
Γενική			του
Αιτιατική			το
Κλητική			-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική			
Γενική			
Αιτιατική			
Κλητική			

ΕΝΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική	δυνατός		
Γενική			
Αιτιατική			
Κλητική			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική			
Γενική			
Αιτιατική			
Κλητική			

ΕΝΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική	ωραίος		
Γενική			
Αιτιατική			
Κλητική			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ονομαστική			
Γενική			
Αιτιατική			
Κλητική			

ΟΝΟΜΑ

ΑΣΚΗΣΗ

Να ξαναγράψεις τις παρακάτω προτάσεις αλλάζοντας τις υπογραμμισμένες λέξεις με ένα επίθετο όπως στο παράδειγμα.

Οι σημαιούλες, είναι από πλαστικό.

Οι σημαιούλες είναι πλαστικές.

Οι πόρτες του σπιτιού, είναι από ξύλο.

Το μπουφάν του Γιώργου είναι από δέρμα.

Τα βιβλία μας είναι από χαρτί.

Η μπλούζα της Μαρίας είναι από μαλλί.

Αυτό το βαζάκι είναι από πηλό.

Τα καλά και ακριβά ποτήρια είναι από κρύσταλλο.

Τα περισσότερα ποτήρια του σπιτιού μου είναι από γυαλί.

Το σφουγγάρι της κουζίνας είναι από σύρμα.

Η εξωτερική πόρτα του σπιτιού μου είναι από σίδηρο.

Πολλά αυτοκίνητα είναι από την Ιαπωνία.

Αλλά ακόμη περισσότερα είναι από την Ευρώπη.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Φτιάχνω επίθετα και στα τρία γένη από τις παρακάτω λέξεις, όπως στο παράδειγμα:

Λέξη	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
μέταλλο	ο μεταλλικός	η μεταλλική	το μεταλλικό
μαλλί			
ευγένεια			
χαρτί			
σίδηρο			
δέρμα			
προσοχή			
βιασύνη			

2. Να αντιστοιχίσεις τα επίθετα της πρώτης στήλης με τα ουσιαστικά της δεύτερης και να γράψεις δίπλα τη φράση με το άρθρο όπως στο παράδειγμα.:

λαμπερός	ποτήρι	<u>Ο λαμπερός ήλιος.</u>
ξύλινο	σούπα	_____
καυτή	ουρανός	_____
πικρός	ήλιος	_____
γυάλινο	περιστέρι	_____
πλαστική	καφές	_____
έγχρωμη	κάγκελο	_____
άσπρο	άνθος	_____
γαλάζιος	σημαία	_____
ευωδιαστό	τηλεόραση	_____

3. Το ίδιο να κάνεις και παρακάτω:

τσιμεντένιος	μαθητής	_____
γελαστός	λύκος	_____
ακριβό	τραπέζι	_____
κακός	παιδί	_____
προσεκτικός	τοίχος	<u>Ο προσεκτικός μαθητής</u>
ξύλινο	άλογο	_____
καλό	άνθρωπος	_____
δυνατό	σακάκι	_____

ΟΝΟΜΑ

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ

Τα ρήματα, όταν τα κλείνουμε, σχηματίζουν έναν τύπο που λέγεται μετοχή.

Σχηματίζεται στην ενεργητική και στην παθητική φωνή. Οι μετοχές που σχηματίζονται στην παθητική φωνή μοιάζουν με τα επίθετα, αλλά δεν είναι επίθετα.

Έχουν τρία γένη κι αυτές και κλείνονται όπως τα επίθετα. Οι καταλήξεις που παίρνουν είναι μόνο οι: -μένος, -μένη, -μένο. Π. χ.

Ρήματα	Μ ε τ ο χ έ ς		
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
δένω	δεμένος	δεμένη	δεμένο
πλένω	πλυμένος	πλυμένη	πλυμένο
ντύνω	ντυμένος	ντυμένη	ντυμένο

ΑΣΚΗΣΗ

Να γράψεις τις μετοχές, στην παθητική φωνή, των παρακάτω ρημάτων.

Ρήματα	Μ ε τ ο χ έ ς		
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
πιάνω			
τραβάω			
χτενίζω			
γυρίζω			
διπλώνω			
χτυπάω			
λύνω			
σπάζω			
φοράω			
σβήνω			
γελάω			
πετάω			
διαβάζω			
γράφω			
πουλάω			
ανεβαίνω			
κατεβαίνω			
ανάβω			
φωτίζω			
πλημμυρίζω			
κρυώνω			
ξαπλώνω			
δηλώνω			
κοιμίζω			
γκρεμίζω			
κόβω			
ράβω			
ντύνω			
χτίζω			
ζαλίζω			

ΟΝΟΜΑ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ – ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Αριθμητικά είναι οι λέξεις που μας φανερώνουν έναν αριθμό, μια σειρά, ή γενικά μια αριθμητική έννοια. Χωρίζονται σε δυο ομάδες: Τα **αριθμητικά ουσιαστικά** και τα **αριθμητικά επίθετα**

Τα **αριθμητικά ουσιαστικά**, είναι τα ουσιαστικά που μας φανερώνουν με μια λέξη ένα σύνολο από πρόσωπα, ζώα ή πράγματα. Έχουν την κατάληξη **-άδα** και δείχνουν μια συγκεκριμένη ποσότητα από μονάδες. Π.χ. μία πεντάδα παιδιά, ή μια δεκάδα παιδιά, ή μια εικοσάδα παιδιά, μια δεκάδα κάτοικοι ή μια εικοσάδα κάτοικοι, μια εξάδα πιάτα ή μια δωδεκάδα πιάτα, κ.λ.π.

Τα **αριθμητικά επίθετα**, είναι τα επίθετα που φανερώνουν ποσοτική ή αριθμητική σχέση ή έννοια του ουσιαστικού στο οποίο αναφέρονται. Π.χ. ένας –δύο- τρεις μαθητές, πρώτος –τρίτος –δέκατος –εικοστός στη σειρά, διπλάσιος –πενταπλάσιος –δεκαπλάσιος κόπος, κ.λ.π. Ανάλογα με τη σημασία τους, χωρίζονται σε: **απόλυτα, τακτικά, πολλαπλασιαστικά και αναλογικά.**

α) Απόλυτα αριθμητικά είναι τα επίθετα που μας φανερώνουν ένα συγκεκριμένο αριθμό. Π.χ. Είδα **ένα** σπίτι, **μία** φίλη μου, **ένα** φίλο, κ.λ.π. Τα απόλυτα αριθμητικά επίθετα δύο-δυο και από το πέντε ως το εκατό δεν κλίνονται, ενώ από το διακόσια και πάνω έχουν μόνο Πληθυντικό αριθμό. Επίσης τα απόλυτα αριθμητικά από το 13 ως το 19 γράφονται με μία λέξη, ενώ από το 21 και πάνω με δύο, εκτός από τα πολλαπλάσια του 10, που γράφονται με μία..

β) Τακτικά λέγονται τα αριθμητικά επίθετα που φανερώνουν τη σειρά, την τάξη των ουσιαστικών. Π.χ. Ο **πρώτος** μαθητής, η **δεύτερη** μέρα, η **έκτη** τάξη, ο **δωδέκατος** μήνας, ο **δέκατος πέμπτος** όροφος, ο **εικοστός** αιώνας, κ.λ.π. Τα τακτικά αριθμητικά από το 13 και πάνω γράφονται με δύο λέξεις, εκτός από τα πολλαπλάσια του 10 που γράφονται με μία. Οι καταλήξεις τους είναι: **-ος, -η, -ο.**

γ) Πολλαπλασιαστικά λέγονται τα αριθμητικά επίθετα που φανερώνουν από πόσα απλά μέρη αποτελείται κάτι. Π.χ. **απλός** κόπος, **διπλός** κόπος, **τριπλή** προσπάθεια, κ.λ.π. Παίρνουν τις καταλήξεις **-πλός, -πλη, -πλό**

δ) Αναλογικά λέγονται τα αριθμητικά επίθετα που φανερώνουν πόσες φορές ένα ποσό είναι μεγαλύτερο από ένα άλλο. Π.χ. αυτός είναι **διπλάσιος** σε ύψος από τον άλλο, οι 50 δρχ. είναι **πενταπλάσιες** από τις 10, το καινούριο σπίτι μας είναι **Διπλάσιο** από το παλιό, κ.λ.π.

Ορθογραφία του εννέα - εννιά: Γράφονται με δύο ν μόνο όσα επίθετα γίνονται από το **9** και έχουν μέσα ολόκληρες τις λέξεις **εννέα** ή **εννιά**. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις γράφονται με ένα ν. Π.χ.(εννιακόσιοι, εννεαπλάσιος, ενενηταπλάσιος, εννηκοστός, ένατος, κ.λ.π.).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Να γράψεις τα αριθμητικά επίθετα των παρακάτω αριθμών, όπως στο παράδειγμα.

Αριθμός	Απόλυτο	Τακτικό	Πολλαπλασιαστικό	Αναλογικό
2	δύο	δεύτερο	διπλό	διπλάσιο
3				
5				
6				
8				
9				
90				
10				
20				
11				
12				
19				
25				
30				

Να συμπληρώσεις τα κενά των προτάσεων με το κατάλληλο αριθμητικό ουσιαστικό, όπως στο παράδειγμα.

Αγόρασα μια (6) **εξάδα** ποτήρια.

Να μου πάρεις μία (12)μανταλάκια.

Ο Νίκος τερμάτισε στην πρώτη (3)

Για να παίξουμε μπάσκετ χρειαζόμαστε δύο (5)

Για να παίξουμε ποδόσφαιρο χρειαζόμαστε δύο (11)

Έξι μαθητές σχηματίζουν μία

Δέκα μαθητές σχηματίζουν μία

Χίλιες δρχ. μας κάνουν μία

Επτά ημέρες μας κάνουν μία

Κάθε ζευγάρι αποτελείται από μία (2)

Να χωρίσεις τα βιβλία σε (3)

Αυτοί είναι μία (20)ανθρώπων.

Οι επιβάτες του αυτοκινήτου ήταν μια (4)

Η τάξη χωρίστηκε σε (6)

Χώρισε τις μέρες του μήνα σε δυο (15).....